

irodalom Éjszakája
2021.
június
23–25.

#vészkijárat
BUDAPEST
VII. kerület

Útmutató az Irodalom Éjszakájához

- Az élő felolvasásokra 19:00 – 23:00 között kerül sor párhuzamosan 8 (az 1. nap 9) különböző helyszínen.
- Minden helyszínen egy adott szerző művének részlete hangzik el 19.00, 19.30, 20.00, 20.30, 21.00, 21.30, 22.00, 22.30 órai kezdéssel.
- Az egyes helyszínek a különböző napokon különböző országok irodalmából adnak ízelítőt.
- Mindenki maga állíthatja össze az aznapi irodalmi barangolásának útvonalát, ehhez nyomtatott térképet adunk segítségül.
- A programon való részvétel ingyenes és előzetes regisztrációt nem igényel.
- A zárt térben kijelölt helyszíneken a felolvasások csak védetségügyi igazolvány felmutatásával és maszkban láthatók.
- Idén először a budapesti Irodalom Éjszakáján az akadálymentesség is hangsúlyt kap: mindegyik napon lesz egy olyan felolvasás, amelyet jeltolmács közvetít a siketek és nagyothallók számára; a vakok és gyengénlátók helyszínek közti közlekedését pedig a honlapról letölthető hangostérkép segíti.

JÁTÉK

- Szeretne értékes könyvcsomagot nyerni? Hallgassa figyelmesen az Irodalom Éjszakája felolvasásait!
- Ha az adott napon elhangzó szövegekre vonatkozó kérdések közül legalább négyre elküldi a helyes választ másnap 10 óráig az irodalomejszakaja@gmail.com e-mailcímre, esélyessé válik a nyereményre.
- A tárgy mezőben kérjük feltüntetni a BUDAPEST szót.
- A kérdéseket június 18-tól a <https://www.irodalomejszakaja.hu/jatek> weboldalon, illetve a rendezvény alatt a helyszíneken hozzáférhető térképes szórólapon találja meg.
- Ha Önre mosolyog a szerencse, egész nyárra ellátjuk olvasnivalóval.
- Sorsolás naponta!

Hiányzott nagyon

Hiányoztak az étellel teli utcák, a könnyed, összefutós dumálgatások, melyek során nem átalultuk egymást kedélyes vállon veregetni, sőt búcsúzáskor arcon cuppantani. Botladozva-nyakladozva bár, de ment így is tovább az élet. Akit nem sújtott közvetlenül a vész, egyre buzgóbban keresgélt valamiféle vészkijáratot, amelyen át menekülhetne növekvő aggályai és a kényszerű összefüggésekben nem mindig szeretett szerettei elől. „Végre lesz időm újra olvasni” – sóhajtottunk fel oly sokan, ám arról, hogy a nagy tervből végül mi valósult meg, szemléletesen tanúskodik az új Netflix-előfizetések statisztikája. Erkölcsei tanulság, az nincs, illetve nem biztos, hogy ott kell keresni, ahol gondolkodnánk. A nehéz idők emelt fővel vészelhethők át mélyenszántó tanok, meditáció, a test acélozása és a programszerű önfejlesztés egyéb technikái nélkül is. Marcel Proust életműve helyett például feleleveníthetjük a toleráns együttélés és az önharmónia algebráját, vagy beláthatjuk, hogy a hangyaszorgalommal építgetett mandala dühödt széttiprása olykor hitelesebb gesztus a mű magasztos befejezésénél. Alászállhatunk a szellemi magasságokból, beengedhetünk az életünkbe egy kis popot. És popcornot. Mindezek jegyében újra hagyományos formájában, ráadásul háromnapos programként tér most vissza a tavaly kényszerből online fazonírozott Irodalom Éjszakája, amely ezúttal szeretné kielégíteni a közönség társasági események iránti vágyát és éhségét, fennkölt imperatívuszok nélkül, ellazulva, óvatos eufóriával. És természetesen elképesztő mennyiségű értékes irodalommal, három szintársulat kiváló művészeinek előadásában. Most, hogy kiszabadultunk végre (ideiglenesen?) a négy fal közül, csak rajtunk múlik, hogy merre visznek lépteink a nyári estéken. Kívánom mindenkinek, hogy jó irányba induljon!

© David Konečný

Adéla Gálová
a Cseh Centrum igazgatónője
az Irodalom Éjszakája projektvezetője

Ünnepeljük együtt az irodalmat!

Az Irodalom Éjszakája idén ismét a különböző nyelveken született irodalmi alkotások népszerűsítésének szenteli friss, étellel teli rendezvényeit Debrecenben és Budapesten.

Valamennyi eddigi állomáshelyemen a EUNIC, az Európai Unió Nemzeti Kulturális Intézeteinek Hálózata kiemelt eseményei között tartották számon az Irodalom Éjszakáját. Nagy örömről szolgál, hogy idén is meg tudjuk mutatni világunk sokszínűségét és irodalmi gazdagságát a magyar közönségnek. E célból fontos kiemelnünk a fordítók munkáját mint nélkülözhetetlen hidat – hisz a szavak világában nincsenek határok –, és a magyar kiadók érdeklődését az idegen nyelven született művek itthoni bemutatása iránt.

Az Irodalom Éjszakája a kultúrát ünnepli, az irodalmunkat mint életünk alapvető részét, valamint a fordítás mint a kultúrák közti kapocs jelentőségét hangsúlyozza. Egyszerűen azt a teret, ahol saját értékeinket és kölcsönös megbecsülésünket megoszthatjuk egymással.

Az idei Irodalom Éjszakája a projektvezető Cseh Centrum szervezőmunkájának köszönhetően jöhetett létre, különböző európai országok kulturális intézeteinek és nagykövetségeinek tevékeny részvételével, neves színházakkal és helyi intézményekkel együttműködésben.

Mindenkit szeretettel várunk erre a nagy Fesztiválra!

Javier Valdivielso
a EUNIC Hungary elnöke
a Cervantes Intézet igazgatója

VÉSZKIJÁRAT – Előszó

„(M)indenki a rettentő várakozás egyenlőségében él, amelyen kívül az ember minden egyéb kötelessége megszűnik. [...] Van, aki elmenekül a városból, az emberek szétszóródnak a birtokaikon. Más bezárkózik a házába, senkinek se nyit ajtót. Ki-ki kerülí egymást. Távolságot tartani: ez a végső remény” – írja Elias Canetti *A túlélő* című esszéjének járványról szóló fejezetében. Ez a tapasztalat határozta meg a világ előző másfél évét, szorongás a fertőzéstől, távolságtartás, elkülönülés, közös és saját vészkijáratok keresése.

„Fight or flight”, harcolj vagy menekülj: neurológusok szerint így reagál a szimpatikus idegrendszer a veszélyre. Ezt tanácsolják a pszichológusok is: üss vagy fuss. Ha pedig egyik sem lehetséges, tessed halottnak magad. Hogy túléld.

Kielezett helyzetből, amikor mindenki saját magán tapasztalhatja meg a túlélést segítő vészreakciókat – márpedig kénytelenek voltunk ezt tenni –, még inkább látszik, az élet kisebb súlyú, hétköznapiak mondható pillanataiban is a két fő irány határozza meg válaszainkat a bajra. Ha valaki nem konfrontálódhat, nem tud szembeszállni a fenevaddal, de nem találja a kifelé vezető utat sem, akkor beszorul: hárít, távolít, tagad, bagatellizál, kivetít, terel, támogatást keres, társat, barátot, akibe kapaszkodhat, önn nyugtató mántrákat mormol, a képzelet és az álom világába menekül, értelmet, sőt jelentést kutat, agresszióval vagy önpusztítással reagál, drogokhoz, italhoz nyúl, elveszejtí magát. Vagy mindezt egyszerre és egymás után, végigjárja a stációkat, ahogy az idő telik, mint valami golgotát.

Ami a világjárványt illeti, úgy tűnik, már látszik a villogó neonfelirat, megtaláltuk a vészkijáratot. De az életünkben egyetlen vakcina sem menekít ki, és akkor sem szabadulunk, ha nem veszünk tudomást a vészről.

Valami ilyesmi volt számomra a tanulság az idei *Irodalom Éjszakája* szövegeit olvasva, amelyek többnyire nem friss szövegek, nem a ránk szakadt válság szülte őket. Arról beszélnek, a világ különböző tájain, legfőként Európában, de Izraelben és Japánban is, merre hajtják az ösztönök vagy a józan megfontolás

az embert, ha kikecmeregne a számára szenvedést jelentő élethelyzetből.

A meddőségi biznissbe keveredett nő egész élete menekülés, a fiú, aki nem meri megszólítani a szöke lányt az esőbeállóban, katasztrófákkal teli álmában talál menedéket, a heroikus unalomból és céltalan életből kivergődő író az írásban. A szerelmes ikrek a társadalmi szabályokkal szemben sodródnak egymás karjaiba, az idősgondozó a fűtis mama elől futna, más a vigasztalan olasz faluból a nagyvárosba, egy soha nem látott vihar elől, a villamos alá, az anyától a heroinba, abortuszba, betegségbe (mely „néha azért jön, hogy megmutassa az utat”), a magány elől vagy épp a magányba. Van úgy aztán, hogy kiderül, a megmenekülésnek súlyos ára van, valakinek árulóvá kell válnia hozzá, meg úgy, hogy nincs szabadulás, a hűgyszagú öregasszonyt isten se veri ki a kocsiból a hóviharban. Másnak a menekülés következményeivel kell megbirkóznia, mint a családot elhagyó anyák soha be nem tölthető hiányával küzdő, hátrahagyott gyerekeknek. De választhatjuk azt is, amit a szlovén Drago Jančar hőse: „Nem csinálni semmit. Csak feküdni mozdulatlanul. Hallgatni az eső susogását, a járdára patakozó vizét”.

„Mindegy, ki, mindegy, hol, mindegy, mikor – írja ugyancsak ő –, megérzi egyiségét a tegnapi, a mai és a holnapi pillanatnak, ennek vagy egy másik térnek.” Én is így vagyok ezzel, mindig ugyanoda lyukadok ki, hogy hiába 24 ország 25 szerzője, hiába a sok-sok hős különböző élettapasztalata, az a pincébe bújó, szigeten rekedt, konyhapultnál magányosan monologizáló, lövések záporában futó, öreg szomszédra bízott, repülőtéren bolyongó, macskával alkudozó ember én vagyok. Mi vagyunk. Csak a mi van. A járvány mindennél világosabban ezzel szembesít.

Nagy Gabriella
az Irodalom Éjszakája szövegkurátora
a Litera főszerkesztője

ÜZENET A PALACKBÓL

Bár cseppet sem tartom magunkat (embereket) felsőbbrendű fajnak, mégis van valami, ami elválaszt bennünket az állatvilágtól. Ez a valami az absztrakcióra való képesség. Ettől létezhet matematika, fizika, filozófia, ettől létezhet a zene, a barlangrajzok és bármilyen művészeti ág. Ettől leszünk igazán emberek. Ettől dobban a szívünk ha a hazánkra gondolunk, ettől jöhetett létre az írás, olvasás és ettől alakulhatott ki az irodalom csodálatos világa. Egy-egy könyv, az élet sűrített változata. Sorsok, elképzelt és valós világok, mesék, kegyetlen és mégis oly szép valóság, korrajz, történelem, tudás, izgalom, elmélyülés, emberség és emberiség. Varázslat, ami beszippant, tanít és formál. A kortárs irodalom a mostani pandémia sújtott időben valódi vészkiáltást a bezárkózás és a beszűkülő élettér elől menekülő elmagányosodott lelkek számára, hisz határok nélkül megadja a lehetőséget az utazásra: befelé. Örömmel tölt el, hogy ez a belső utazás az Irodalom Éjszakáján közösségi élménnyé válhat. Ismét élőben találkozhat ember az emberrel, lélek a lélekkel, színész a közönséggel és Irodalom a befogadóval. Vészkiáltást. Olyan vészkiáltást, ami a tiszta, csillagos, határtalan égboltra nyílik egy kukta alatt sűrűre préselt, magasnyomású év után.

© Juhász Éva

Orosz Ákos
Egyéjszakás Kaland

ÚJRA EGYÜTT

Sokunknak sok minden jelent vészkiáltást. Több, mint egyévi bezártság alatt egy séta, egy beszélgetés, egy rég nem hallott zene, meg az irodalom is menekülést jelentett a négy fal közül. Aki tehette, aki tétlenségre kényszerült, most rendezhette könyvtárát, és sorra keríthette az évek óta halogatott olvasnivalókat. És ha fizikai értelemben csak szűkebb környezetünkkel

ismerkedhettünk is mélyebben, mégis messzire utazhattunk a könyvek útján. Az Orlai Produkció régóta fontos feladatának tekinti, hogy az igényes szórakoztatás mellett helyet adjon a kortárs magyar és nemzetközi irodalomnak. Ezért jelent különös örömet, hogy részt vehetünk az Irodalom Éjszakája idei programjában, ráadásul úgy, hogy az esemény idén újra közvetlen találkozást jelent a nézőkkel. Nekünk, színháziaknak ez maga az élet.

Zöldi Gergely
művészeti vezető, Orlai Produkció

A GÓLEM (KÖZPONT) ÉLETRE KEL!

Azt mondják, a zsidók a könyv népe. Ha ez igaz, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy a zsidó színház, vagyis a Gólem, a kortárs szöveg színháza. Mert ki ne tudná, hogy szerintünk a szavak fényt, embert, életet teremtenek. Legyen világosság, tengerek, növények, állatok, és végül ember – mondta régen egy hang; és mindez lett is azonnal. Vajon ő is olvasta valahonnan ezeket a sorokat? Hiszem, hogy minden könyv és színdarab egy-egy világot teremt, melynek megvannak a saját hősei és istenei, szabályai és kiskapujai. Ezek a világok ott fekszenek holtan a lapokon, a könyvekben egészen addig, amíg te, kedves olvasó – és ebben az esetben néző [is] – életre nem kelted, mint Löv rabbi a Gólemet. Ezért most és itt azt kérem, hogy ne „csak” gyertek és nézzetek minket, hanem olvassatok – és így adjatok életet, teremtsetek.

Borgula András
művészeti vezető, Gólem Központ

AZ IRODALOM ÉJSZAKÁJA FŐ PARTNEREI

ORLAI PRODUKCIÓ

Az Orlai Produkció egyike a legfontosabb magánszínházaknak Magyarországon. Témaválasztásaival a társadalmat érdeklő kérdésekre reflektál, legyen szó a középgeneráció belső konfliktusairól, toleranciáról, erőszakról, idősek szociális helyzetéről, újrakezdésről. Törekvése, hogy előadásai éppúgy szóljanak budapesti törzsközönségéhez, mint a tájélohadások publikumához. Fontos ambíciója nemzetközi színvonalú rétegelőadásokat létrehozni, lehetőséget adni új irányokat képviselő alkotóknak, kortárs szerzőknek, fiatal tehetségeknek.

GÓLEM KÖZPONT

A Gólem Központ csapatát ismerhetik a nézők a Gólem Színház elmúlt 15 évéből. Mostantól a Csányi utca 3-ban – a Gólem Színház mellett – a zsidó kortárs előadóművészet remekműveit láthatják majd az idelátogatók. Az eddig megszokott humor és pimaszság, szókimondás és nyitottság mellett gasztronómiai különlegességekkel, felolvasásokkal, koncertekkel készülünk arra, hogy a megmutassuk magunkat, egy kultúrát, egy népet, egy vallást, egy sorsközösséget – vagy legyen bármi is a zsidó szó mögött.

EGYÉJSZAKÁS KALAND

Az egyéjszakás kaland egy fantáziánév, mely egy olyan szakmai együttállást takar, ami valóban egyéjszakás és valóban kaland, hiszen egy alkalmi formációról van szó. Nagyszerű, ismert és elismert művészek a szélrózsa minden irányából csak itt, csak most, csak egy este. A fellépő színészeket így együtt még sehol sem láthatták. Ez a tény különösen izgalmassá teszi a projektet mind előadói, mind befogadói szempontból. Az alkalmi csapatot Orosz Ákos vezetésével az önök figyelme és a kortárs irodalom kovácsolja egy estére társulattá az újratálalkozás és az újrakezdés égíse alatt.

AZ IRODALOM ÉJSZAKÁJA SZERVEZŐJE

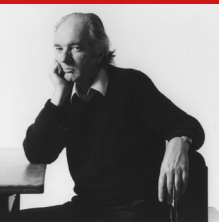
EUNIC HUNGARY

A EUNIC az Európai Unió Nemzeti Kulturális Intézeteinek Hálózata. A EUNIC Hungary a Magyarországon működő európai uniós nemzeti kulturális intézetek ernyőszervezete.

A EUNIC az eleven, toleráns és nyitott kultúra támogatója Magyarországon, Európában és szerte a világon. A civil társadalom támogatása és az európai nemzetek közötti kölcsönös megértés elősegítése céljából a EUNIC kulturális projekteket és más programokat szervez. A hálózat évente visszatérő programjai az Irodalom Éjszakája és az Európai Nyelvi Kocktélbár.

EUNIC
EU National Institutes
for Culture

THOMAS BERNHARD (1931 – 1989)

Ausztria egyik legelismertebb és egyben legvitatottabb szerzője, aki idén lenne 90 éves. Gyermekkorát egy rotterdami gyermekotthonban, majd anyai nagyszüleinél töltötte. Hamar elkezdte saját útját járni, s életének 58 évében gazdag életművet hozott létre. Versei, novellái, szindarabjai, regényei magyarul is megjelentek. Humorával és szarkazmusával kegyetlenül leleplezi a hazugságokban élő embert, a képmutató társadalmat, saját hazáját, Ausztriát sem kímélve. Életét irodalmi díjak és hangos botrányok kísérték.

Felolvas: Schruff Milán
június 23. Borganika

Önéletrajzi írások – A pince

Thomas Bernhard gyermekkorát és fiatalságát, életének eme meghatározó időszakát az emlékezés kezdeteitől a grafenhofi tüdőszanatórium végleges elhagyásáig ötrészes önéletrajzi műben örökítette meg, a rá jellemző sajátos íróiával. Figyelemmel kísérhetjük az író nagyapa, Johannes Freumbichler hatása alatt felnövő fiatalember sorsát: a háború, a kollégium, a gimnáziumi tanulmányok, a kereskedősegédi munka, a betegségek, a körtermek, a szanatóriumok viszontagságait. *A pince* a sorozat harmadik része, melyben az író elhagyja a megszokott polgári kereteket, a gyűlölt salzburgi gimnáziumot és elmegy szakmát tanulni, ami teljesen új perspektívákat hoz életébe.

(Fordította: Szijj Ferenc)

„Thomas Bernhard magával ragad: egyszerre személyes és összefüggéseket láttató. Az ötvenes évek Salzburgjában vagyunk, ahol 16 évesen az önállóság útjára lép. Itt indul el az álmok megvalósítása felé, miközben társadalmi szempontból lent van, szó szerint a pincében.”

Robert Sereinig, az Osztrák Kulturális Fórum igazgatóhelyettese

JEROEN OLYSLAEGERS (1967)

Dráma-, regény- és újságíró, a kortárs flamand irodalom egyik legnépszerűbb szerzője. Színműírói munkásságáért 2014-ben megkapta az Edmond Hustinx-díjat. 2016-ban megjelent, *Védő* című regénye számos rangos elismerésben részesült, többek között az Ultima díjat (2016), valamint a legjobb németalföldi szépirodalmi műnek járó Fintro Literature Prize zsűri- és közönségdíját (2017) is elnyerte. Magyar nyelven jelen regénye olvasható először.

(© Koen Broos)

Felolvas: Dékány Barnabás
június 23. Akácós Udvar

Védő

Szabad-e végrehajtani az új, kegyetlen hatalom parancsait ott, ahol ez csak a szélsőséges politikai érdekeket szolgálja? Ez a súlyos dilemma gyötri a fiatal Wilfried Wilt, aki nem sokkal Belgium 1940-es megszállása után csatlakozik az antwerpeni rendőrséghez, hogy elkerülje a kötelező munkaszolgálatot. Csakhogy most épp azok letartóztatásában kell segídeznie, akiknek az „új rend” a létezését sem tűri el, és miközben barátja, Lode menteni próbálja a zsidókat, más ismerősei készséggel kiszolgálják az ország aktuális urait.

(Fordította: Balogh Tamás)

„A könyörtelen, ám fanyar humora miatt mégis szórakoztató regény a második világháborúról ad számvetést, örök érvényű kérdéseket feszegetve: meddig mehetünk el a politikai érdekeket szolgáló parancsok végrehajtásában, maradhatunk-e közben pártatlanok, és kaphatunk-e feloldozást tetteink alól?”

Koen Haverbeke, a Flamand Kormány képviselője

Antoine Wauters

ANTOINE WAUTERS (1981)

Francia nyelvű belga író, forgatókönyvíró, az utóbbi évek belga irodalmának egyik izgalmas felfedezettje. *Nos mères* (Anyáink) című első regénye 2014-ben látott napvilágot. A feltűnést keltő mű mind a közönség, mind a kritikusok körében sikert aratott, és a Frankofónia öt kontinense díj döntősei közé is bekerült, ami meghozta számára az ismertséget. 2018-ban két regénye jelent meg: *a Pense aux pierres sous tes pas* (Nézz a lábad elé) és *Moi, Marthe et les autres* (Én, Márta és a többiek).

Felolvas: Göttinger Pál és Grisnik Petra
június 23. Janikovszky Éva park

Nézz a lábad elé

Egy ismeretlen nevű országban járunk, amelyet egymást követő diktátorok próbálnak modernizálni. Itt él a szüleik farmján, a pusztaság kellős közepén egy ikerpár: egy fiú és egy lány. Alig tizenkét évesek, szinte elválaszthatatlanok, és a játékaik gyakran tiltott területre tévednek. Egy este, amikor az istállóban heverészve egyre bizalmasabb testi közelségbe kerülnek, felbukkan az apjuk, és rájön, hogy igaz, amit régóta sejtett... A szülők elválasztják egymástól az ikereket. Hosszú és bizonytalan kimenetelű harc kezdődik, amelynek célja önmaguk újra felfedezése, a szabadság megszállott keresése. (Fordította: Bíró Péter)

„Regényében Wauters egy képzeletbeli világot teremt, amelynek nyugalmát politikai instabilitás, emberi és gazdasági konfliktusok kavargják fel, és ez a távoli, disztópikus világ akár a miénk is lehetne. A Nézz a lábad elé reménykiáltás, himnusz az engedetlenséghez és a mindent felforgató, örült szerelemhez.”

Stéphane Carlier oktatási és kulturális ügyvivő,
Wallonie – Bruxelles International

INA VALCSANOVA (1953)

Író, műfordító, újságíró, a Szófiai Szent Kelemen Egyetem bolgár irodalom szakán végzett. Rádiódramaturg, szerkesztőként dolgozik, munkájáért több bolgár és nemzetközi díjban részesült. Francia és orosz drámafordító. Az első regénye alapján írt filmforgatókönyve megkapta a bolgár Arany rózsza filmfesztivál legjobb forgatókönyvért járó díját. 2017-ben *A Krach sziget* című regénye elnyerte a Razvitie bolgár irodalmi díjat és az Európai Unió Irodalmi Díját.

Felolvas: Péter Kata
június 23. Dover Ház, udvar

A Krach sziget

Aszja – a regény kurzívval szedett részének mesélője – abban reménykedik, hogy a Krk vagy Krachnak nevezett adriai szigeten fellélegezhet, és kicsit kívülről tekintve az életére talán valami megoldást talál. Még akkor is, ha a nyaralás bázisát az előző férje és annak jelenlegi neje biztosítja. Ráadásul a szigeten töltött idő első felében ők is jelen vannak. Ebből pedig olyan bonyodalmak keletkeznek, melyek ugyanannyira lehetnek tragikusak, mint komikusak. Nézőpont kérdése! (Fordította: Krasztev Péter)

„Könnyed és magával ragadó, finom ironiával megírt eredeti regény, amelyben két nő hang képzeletbeli párbeszédet folytatva lerázza bizonytalanságát, kudarcát, hogy továbbléljen. Vajon a párhuzamos sorsok találkozhatnak valahol az álmok és remények felé vezető úton?”

Plamen Peykov, a Bolgár Kulturális Intézet igazgatója

© Ondřej Lipar

PETRA HŮLOVÁ (1979)

A kortárs cseh irodalom meghatározó alakja, eddig tíz könyvet publikált. Első két regénye (*Nagyanyám emlékezete* – Európa kiadó 2004; *Homályos üvegen át* – Európa kiadó 2005) magyarul is olvasható. A *Nagymamám emlékezetéért* az év felfedezettjeként 2003-ban Magnesia Litera elismerésben részesült, míg a Lidové Noviny napilap a regényt az év könyvének választotta. *Stanice Tajga* [Tajga állomás] című regénye 2008-ban Jiří Orten-díjat kapott. Műveit már számos nyelvre lefordították.

Felolvas: Molnár Piroska
június 23. Gölem Központ

Mostoha sors

A *Mostoha sors* az író nő legszemélyesebb, legintimebb írása. A narratív monológ formájában megírt mű nélkülözi a kerettörténetet, központi figurája egy sikeres másodvonalbeli író nő, aki erotikus ponyvaregényeket ír. Az ő gondolatfolyama táru elénk egy véget nem érő monológban élete fájdalmas csomópontjaival, személyes válságával. A borgőzös, keserédes, áradó szövegben nehezen válik szét jelen és múlt, valóság és álom, megtörtént és elképzelt, tudatos és tudattalan, reflexív és ösztönös. (Fordította: Barna Otilia)

„Hůlová regényének egyetlen elbeszélője a „mostoha”, akinek egyre fokozódó belső monológjából hamarosan előbukkan az emberiség sötét és mély ellentétével való rokonság. Ki ez a magányos, függőséggel küzdő öregasszony? Hol végződik a mérgező pszichózis és kezdődik a célzott önámítás?”

Adéla Gálová, a Cseh Centrum igazgatónöje

MAARJA KANGRO (1973)

Librettista, költő, prózaíró és műfordító. A kortárs észti irodalom egyik legnépszerűbb szerzője, aki több rangos észti irodalmi díjat is a magáénak tudhat. Műveiben tökéletes világot alkot, ahol a furcsaságok meglepően ismerősnek hatnak. Éles szemmel, epés, érzelmeskedéstől mentes stílusban teszi nevetségessé az ember gyengeségeit, ám az iróniával fűszerezett ijesztő őszinteségben az olvasó szokatlan mértékű együttérzést is felfedezhet.

© Pita Ruber

Felolvas: Gombó Viola Lotti
június 23. BKV színház, Egri terem

Atroposz Opel Merivája

A misztikus, krimyszerű *Atroposz Opel Merivája* című történetben egy fiatal nő arról ábrándozik, hogy a nyereményjátékon neki kedvez a szerencse, és övé lesz az új autó. A hóiharban aztán találkozik egy különös öregasszonnyal, akinek a fia hírhedt sorozatgyilkosnak tűnik... Kangro ezzel a novellával hazájában a legrangosabb, rövidprózáért járó díjat is elnyerte. A mű az Észt Intézet és a Pluralica Breviárium-sorozatának tizedik kötetében olvasható, melyet a közönség tagjai hagyományosan ajándékba kapnak. (Fordította: Márkus Virág)

„Az elbeszélés szókimondásával hökkenti meg a gyanútlan olvasót. Főhőse, egy minden szempontból mintaszerű polgár mindvégig olyan gondolatokon kapja magát, amiket egy mintapolgár soha nem vallana be, még magának sem. Megálljon-e a hűfűvés közepette segíteni egy bajba jutottnak, ha nem lehet biztos benne, hogy az autója után még képes lesz megküzdeni az elemekkel?”

Kreet Paljas, az Észt Intézet igazgatója

SOFI OKSANEN (1977)

A finn-észti származású író nő valódi irodalmi jelenség. Világsikerű *Tisztogatás* című művével beírta magát a nemzetközi kortárs irodalom legnagyobb alakjai közé. A múlt és a jelenkor társadalmi szintű problémáit mesterien feldolgozó Oksanen munkásságát számos irodalmi díjjal jutalmazták: a Finlandia-díj után többek között elnyerte az Északi Tanács Irodalmi Díját is – az eddigi legfiatalabb szerzőként.

Felolvas: Ullmann Mónika
június 23. Dover Ház, pince

A kutyafuttató

A kutyafuttató megrázó thriller regény a női sorsokról, női test és hatalom kapcsolatáról, női perspektívákról egy olyan korban és helyen, amikor és ahol mindent áthat a korrupció. Kelet és nyugat határán, Ukrajna függetlenségének idején, a kétezres években fiatal lányok próbálnak boldogulni: a meddősségi iparban dolgoznak donorként és béranyaként, remélve, hogy egyszer talán szabadon dönthetnek az életükről. (Fordította: Bába Laura)

„A kutyafuttató *tabuk nélkül tárja eléink egy Ukrájából menekülő nő szövevényes történetét. A múlt és jelen határmezsgyéjén táncoló regény hamisítatlan Oksanen: magával ragadó, megrázó és megható.*”

Eero Yrjö-Koskinen, a FinnAgora igazgatója

AMIN MAALOUF (1946)

Bejrútban született, ahonnan a polgárháború kergette 1976-ban Franciaországba. Pályáját újságíróként kezdte, tudósított háborús övezetekből, volt a Jeune Afrique folyóirat főszerkesztője, és csupán a nyolcvanas évek derekától nyergelt át teljesen az irodalomra. *Taniosz sziklája* című regényével bő egy évtizeddel később elnyerte a Goncourt-díjat, majd *Identitás meurtrières* (Gyilkos identitások) című kötetével az európai esszéidíjat. Történelmi érdeklődésű, meggyőződéses humanista.

(© Hanna Assouline)

Felolvas: Pataki Ferenc
június 23. Milestone Intézet

A tévelygők

Hol lehet otthon az ember? Szeretheti-e a hazáját, ha az éppen vajmi kevésbé szerethető? Hogy maradhat tiszta úgy, hogy közben ne fogjyon el körülötte a levegő? Ezekkel a Maaloufnál vissza-visszatérő kérdésekkel ajánlja az Európa Kiadó a regényt, amelynek főhőse a Franciaországban élő keresztény arab történész, aki húsz év elteltével hazlátogat, és számba veszi, mi maradt és lett fiatalkori barátaiból, önmagából. Ki hogyan élt a választási lehetőségeivel? És mi volt a maradás vagy a távozás ára? (Fordította: Lőrinszky Ildikó)

„A tévelygők – akik akarva-akaratlan távol vetődnek a Közél-Keletől – csodálatos regény a száműzetésről, az emlékezetéről és a barátságról. Csupa szépség, csupa nosztalgia – Stefan Zweig tudott még ilyet!”

Florent Héridel kulturális attasé, Francia Intézet

© Kohn Koudela

ARNON GRUNBERG (1971)

Amszterdamban, németországi gyökerekkel rendelkező zsidó bevándorlók családjában született. Édesanyja holokausz-túlélő volt. 1994-ben debütált az *Uborkaszazon* (Blauwe Maandagen) című regénnyel, amely elnyerte a legjobb első regény Anton Wachter-díját. A kritikusok lelkesedtek, „groteszk komédiának, a holland irodalom ritkaságának” nevezték. Termékeny és sokoldalú szerző, számos regénye mellett újságcikkeket, esszéket, verseket, forgatókönyveket és színdarabokat írt. Műveit 30 nyelvre fordították le.

Felolvas: Nagy Dániel Viktor
június 23. Csányi5

Anyajegyek

Hannelore, Grunberg édesanyja 2015-ben hunyt el. Kapcsolatuk szimbiotikus volt. Még mielőtt anyja végleg megbetegedett volna, a szerző bejelentette, hogy egy időre hazaköltözik. „Megtelepedett” anyja házában, és írt az élményeiről. Egy évvel az asszony halála után megjelent új jelentős regénye, az *Anyajegyek* (Moedervlekken), amely borotvaéles stílusával egyszerre kacagtatja és megrikatja az olvasót. A könyv Grunberg nagy kísérlete, hogy édesanyját és önmagát is életben tartsa – az irodalom révén. (Fordította: Wekerle Szabolcs)

„Arnon Grunberg a kortárs holland irodalom egyik kiemelkedő, nemzetközileg is elismert alakja, aki – figyelemreméltó írói munkássága mellett – gyakran szólal meg aktuális társadalmi és politikai ügyekben, mindig a nemes európai humanista hagyományok szellemében.”

Zech Gábor kulturális és sajtó tanácsadó, Holland Nagykövetség

MEIR SHALEV (1948)

Nahalalban, Izrael első mosavjában született. Katonai szolgálata során részt vett a hatnapos háborúban. Tanulmányait a jeruzsálemi Héber Egyetemen végezte, ahol pszichológiát tanult, ezt követően újságíróként, valamint különböző rádió- és televízióműsorok házigazdjaként vált ismertté hazájában. Íróként 1982-ben debütált egy gyermekeknek szóló kötettel; a későbbiekben is rendszeresen publikált gyermekkönyveket, számos esszé és regény mellett. Ma Izrael egyik legünnepelebb regényírója, könyveit több mint húsz nyelvre fordították le.

© Uwe Zucht

Felolvas: Kálid Artúr
június 24. Dover Ház, pince

Egy galamb és egy fiú

Az Izrael állam 1948-as kikiáltását követő háborúban – melyek során még postagalambok segítettek a harctéri kommunikációt – egy halálosan megsebesült fiatal galambász útjára engedi utolsó madarát, búcsúajándékot küldve távoli kedvesének. A fiú tragikus története szárnyra kap, és generációkon átívelve kíséri végig egy középkorú, az ország madarait jól ismerő idegenvezető életét, aki kudarcba fulladó házasságából menekülve, haldokló édesanyja végakaratainak engedelmeskedve épp álmai házát igyekszik megtalálni, melynek során újra találkozik egykori szerelmével. (Fordította: Rajki András)

„Az Énekek énekét idéző, lírai szépségű nagyregény érzékletesen hullámszik a biblikus örökkévalóság és szerelem egymásra felelgető párbeszédében.”

Pusztai Hédi, az Izraeli Kulturális Intézet projektkoordinátora

GENKI KAWAMURA (1979)

Író, filmrendező és producer, de forgatókönyvíróként is ismert. 2012-ben megjelent első regénye, a *Ha a macskák eltűnnének a világból* azonnal bestseller lett, s napjainkra már 14 nyelven olvasható világszerte. Időközben több regényt és gyermekkönyvet írt, valamint olyan nagysikerű filmekben működött közre producerként, mint Shinkai Makoto *Mi a neved?* (Kimi no na wa) vagy Hosoda Mamoru *A fiú és a szörnyeteg* (Bakemono no ko) című egész estés animációja.

Felolvas: Bánki Gergely
június 24. Csányi5

Ha a macskák eltűnnének a világból

„Ahhoz, hogy megkapj valamit, egy másik dolgot el kell veszítened...” E dilemmával szembesül könyvünk főhőse is, miután megtudja, hogy nincs sok ideje hátra. Ugyanis mielőtt számot vehetne életével, megjelenik előtte az Ördög, és alkut ajánl: egy nappal tovább élhet, ha cserébe egy dolog eltűnik a világból. Kezdetét veszi egy roppant különös hét: először eltűnik a mobiltelefon, majd a film, aztán az óra, hogy a férfi egérutat nyerjen a sarkában loholó halál elől. De vajon milyen áldozatok árán? (Fordította: Vihar Judit)

„A közömbös fiatal sokként éri közelgő halála híre. Hogy életét meghosszabbítsa, egyenként tüntet el fontos dolgokat a világból, melyek elvesztése kedves emlékeket idéz meg. Egy történet veszteségről és szeretetről.”

Fujii Mami, a Japán Alapítvány igazgatója

ANDRZEJ STASIUK (1960)

Varsóban született. A lengyel irodalom világhírű fenegyereke, az írói középnemzedék kiemelkedő alakja. Prózaíró és esszéista, könyveiért számos irodalmi díjat, rangos szakmai elismerést kapott Lengyelországban és világszerte. Műveit számos nyelvre lefordították, a legtöbb magyarul is olvasható. Stasiuk olyan szereplője a lengyel irodalmi életnek, aki nemcsak a könyveivel hat, személye körül legendák képződtek.

Felolvas: Bán Bálint
június 24. BKV székház, Egri terem

Hogyan lettem író – Kísérlet szellemi önéletírásra

Stasiuk a személyéhez fűződő legendákról mesél e műben. Felidézi a hetvenes évek második felét: az olvasó már az első mondatok után a Varsó óvárosában nomadizáló hippik között találja magát. Valószínűleg soha nem váltak volna felnőtté, ha nem szól közbe a történelem: a Jaruzelski-korszak és a hadsereg. Stasiuk regényét a lengyel Útonként is jellemezhetnénk. Tömény könyv stoppolással, alkohollal, kimaradással az iskolából, dezertálás miatt másfél év katonai börtönnel és sittes sztorikkal, koncertekkel, random olvasmányélményekkel és haverokkal. (Fordította: Pálfalvi Lajos)

„A könyv minden korosztály számára érdekes lehet – az idősebb, autóstoppolós nemzedék számára az íróval való közös nosztalgizálás miatt, a fiatalabbaknak pedig, hogy megismerjék a szüleik által ismert, retró hangulatú Lengyelországot.”

Joanna Urbańska, a Lengyel Intézet igazgatója

© Milda Jakovickaitė

DAINA OPOLSKAITĖ (1979)

Tanárként dolgozik szülővárosában, Vilkauskisban. Gyakran hangoztatja, hogy szívesen vesz ugyan részt nagyobb városokban rendezett kulturális eseményeken, de zárkózottsága miatt előnyben részesíti a kisvárosi létet. Egyértelműen saját tapasztalataiból is merített három ifjúsági regényének megírásakor, amelyek nagy sikert arattak (az egyiket Az Év Ifjúsági Könyvének választották). 20 éves diák volt, amikor megjelent az első ifjúsági novelláskötete. A novella igazi mestereként tartják számon, elbeszélései-vel több fontos díjat kiérdemelt.

Felolvas: Sipos Vera
június 24. Dover Ház, udvar

Napok piramisai

A novelláskötet igen kedvező fogadtatásban részesült, az EU Irodalmi Díjat is elnyerte. Felfogható akár a litván hagyományok folytatásának is, egészen a hideg és a tél elmaradhatatlan ábrázolásáig. Mindazonáltal Opolskaitė nem pusztán utánozza, hanem formálja is a tradíciókat. A szinte közhelyszámba menő litván melankólia a 21. század egyetemes szorongásává válik; a szoros és bensőséges kapcsolatok a házasság és a család kliséivé tágulnak. A könyv erőssége minden bizonnyal a nyelv, ami alighanem a novelláirás alapfeltétele: a szövegek sűrű szövésűek, vízállóak, gördülékenyen illeszkednek egymáshoz és szabadon áramlanak. (Fordította: Tölgyesi Beatrix)

„Miért tartott 15 évig Diana Opolskaitė novelláinak egy könyvbe gyűjtése? Talán azért, mert minten egyes elbeszélése egy egész könyv. Hallgassák meg a Gyere át a jégén című novellát, és egy egész regény élményében részesülnek.”

Üexc. Vytautas Pinkus, a Litván Köztársaság nagykövete

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY (1958)

Budapesten született, József Attila- és Babérkoszorú díjas író. Dolgozott és dolgozik nagy kiadóknak, egy se-regnyi napilapnak és folyóiratnak. Több műfajban alkot, rendszeresen ír publicisztikát, történelmi esszét, igazi terepe mégis a novella és a regény. Legjelentősebbnek tartott művei: *Az Ezüst Macska* (amely eddig négy kiadást is megért, Olaszországban is megjelent, éppen most fordítják spanyolra), a *Lovak* a ködben és az *Apám darabokban* című regények, valamint az *Elpatkolsz, szívem, mint a pinty* című novelláskötet.

© Orsolya Péter

Felolvas: Katona László
június 24. Milestone Intézet

Vérszegény történet Öreg Móréről, Titiről, egy betörésről és egy festményről

A gyerekkorunk, a kamaszkorunk mi vagyunk? Lehet, hogy annak a valakinek, akinek a cselekedeteire emlékezni próbálunk, már semmi köze mai önmagunkhoz? Az emlékeink csalókák és hamisak? A múlt gyakran nem is hasonlít arra, amit az emlékezetünk őriz? Aztán egyszer csak – mint éjszakában a világító rakéta fényénél – kirajzolódik a hajdani táj, az elágazó ösvények kertjének széles sétányai és egérutai, kiskapui és vészkijáratai, meglevenednek a holtak, és már nem tudjuk, mi igaz és mi álom, és ebben a bizonytalanságban végre magunkra ismerünk.

„Az Irodalom Éjszakája értékes és színvonalas program, ezért a Külgazdasági és Külügyminisztérium – a EUNIC magyarországi klaszterének tagjaként – a budapesti és debreceni események mellett a kulturális intézetein keresztül a szófiai, prágai, New York-i és pozsonyi rendezvényekbe is minden évben bekapcsolódik.”

Schöberl Márton kulturális diplomáciáért felelős helyettes államtitkár, KKM

© Antonio Olmos

ALI SMITH (1962)

Skót író, drámaíró, újságíró, a kortárs brit irodalom egyik legfontosabb szerzője. A *Hogy lehetnél mindkettő* (2014) című regénye olyan, mint egy irodalmi Escher-grafika, amelyben sorsok, terek és identitások fonódnak egymásba. A mű 2015-ben megkapta a legrangosabb női irodalmi elismerést, a Baileys-díjat. Az *Ősz* az Évszak-kvartett első része, amelyet Man Booker díjra is jelöltek. A sorozat kötetei a 2016-os brit EU-népszavazás hatásait vizsgálják önálló, de szépen összecsengő történetekben.

Felolvas: Kiss Eszter
június 24. Borganika

Ősz

A 32 éves Elisabeth minden héten meglátogatja a 101 éves Danielt, aki egy gondozóházban alussza át a napjait. A nő még gyerekkorában kötött barátságot idős szomszédjával, aki megismertette az egyetlen brit női pop art művész, a tragikusan fiatalon elhunyt Pauline Boty munkásságával. Miközben Elisabeth várja, hogy Daniel felébredjen, Nagy-Britannia próbál megbirkózni a népszavazás következményeivel. Ali Smith regénye lírai meditáció a barátságról, a változó világról és a Brexit-okozta társadalmi törésvonalakról. (Fordította: Mesterházi Mónika)

„Egy útkereső nő, egy elfeledett pop art festőnő, egy haldokló öregember és maga a kettészakadt brit társadalom a regény főszereplői. Egy aktuális mű a változásról, amelyben a mindennapi szürreal is megjelenik.”

Tarján Edina kulturális programvezető, British Council

ULRICH ALEXANDER BOSCHWITZ (1915 – 1942)

Berlinben született. 1935-ben édesanyjával Svédországba emigrált. Ott jelent meg első regénye. Családjával többször kellett lakhelyet változtatnia. A háború kitörése előtt zsidó származása ellenére ellenséges ország polgáraként inter-náltak a Man szigetre, ahonnan 1940-ben Ausztráliába hurcolták. 1942-ben, Angliába tartó hazaútja során a hajót egy német tengeralattjáró elsüllyesztette, a 27 éves Boschwitz is életét veszttette. Bár mindkét regényét német nyelven írta, Németországban csak 2018-ban és 2019-ben jelentek meg először a művei.

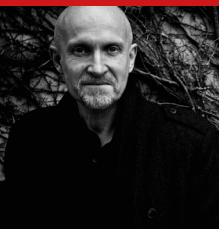
Felolvas: Nádasi Iván és Tamási Zoltán
június 24. Akácus Udvar

Az utazó

A regény Otto Silbermann történetét meséli el 1938 novemberében, aki a Kristályéjszaka másnapján kénytelen elmenekülni Németországból. Köztisztetének örvendő zsidó kereskedőből egy csapásra otthonától, vagyonától megfosztott üldözött lesz. Boschwitz 1938 novemberében, néhány hét alatt vetette papírra *Az utazó* kéziratát, mely angol fordításban jelent meg 1939-ben. A háború után többen megpróbálták kiadatni az eredeti német szöveget, sikertelenül. Majd 2018-ban a Klett-Cotta kiadó találta rá újra, és az év irodalmi szenzációja lett. (Fordította: Blaschtki Éva)

„Az utazó című regény egy különleges, Németországban sokáig ismeretlen alkotás. Majd nyolc évtizednek kellett eltelnie, hogy a mű mint kordokumentum újra felidézzen egy véskorszakot. A regény most is aktuális, hiszen felkavaró módon mutatja be egy menekült életet úgy, hogy semmit sem veszített aktualitásából.”

Dr. Evelin Hust, a Goethe-Institut Budapest igazgatója

© Magnus Siv

LARS SAABYE CHRISTENSEN (1953)

Népszerűségét és írói kvalitásait tekintve is egyedülálló jelenség a norvég irodalomban. Tucatnyi verseskötet, számos nagyregény, novella, színjáték és népszerű film-forgatókönyvek szerzője. Első verseskötetei a hetvenes évek elején saját kiadásban jelentek meg, *Beatles* című generációs regénye a legolvasottabb hazai regény volt évtizedeken át. A nemzetközi áttörést a magyarul is olvasható *A féltestvér* című nagyregény hozta meg számára. Ugyancsak Patat Bence fordításában olvashatjuk az önéletrajzi ihletésű *Villantó* című művét is.

Felolvas: Kerekes Márton és Ficsor Milán
június 24. Gólem Központ

A féltestvér

A nagyszabású családregegy narrátora a forgatókönyvíró Barnum, az ő elbeszéléséből bontakozik ki négy generáció története és féltestvérehez, Fredhez fűződő viszonya. Az oslói család életét átszövik a kimondatlan, elhallgatott dolgok. A történet a második világháború utolsó napján, a béke beköszöntekor kezdődik, amikor Verát megerőszakolja egy ismeretlen férfi. Ekkor fogan Fred. Bár öt évvel később férfi is kerül a házhoz, Vera férje és Barnum apja, a család rendíthetetlen alapját mégis a nők jelentik: Vera, Boletta, az anyja és az Öreg, a fiúk dédanyja. (Fordította: Patat Bence)

„Képzelt vagy valós egérutak útvesztőiben bonyolódik a történet, hogy végül a fél mégis összeálljon egy egésszé. Csupán egy összeálmodott élet és a takikusan elhallgatott lényegi dolgok szövevényes szála közt kell rendet vágni. Olykor sikerül.”

Petke Emese, Norvég Nagykövetség

MARCO BALZANO (1978)

Milánóban született, jelenleg is ott él. Gimnáziumi tanárként dolgozik, emellett a Corriere della Sera kulturális rovatának munkatársa. Első verseskötete 2007-ben jelent meg, melyet egy Giacomo Leopardinak szentelt esszé követett. Esszéi között érdemes megemlíteni a 2019-ben kiadott *Le parole sono importanti. Dove nascono e cosa raccontano* (A szavak fontossága. Hogyan születnek és miről mesélnek) című művet. 2010 óta öt regénye jelent meg, köztük a 2018-as *Resto qui* (Itt maradok), melyet harminc országban adtak ki. Minden regénye számos díjjal és irodalmi elismerésben részesült.

Felolvas: Hegedűs D. Géza
június 25. Milestone Intézet

Aki utoljára érkezik

A regény 2015-ben elnyerte a rangos Campiello-díjat. Az 50-es évek végén játszódó megható és felkavaró történet főhőse a kilencéves Ninettó, aki elhagyja szülőföldjét, a kis szicíliai falut, és Milánóba megy dolgozni. A könyv ennek a szebb jövő reményében a nyomor elől menekülő próbáló kislánknak az utazását, hányattatott sorsát meséli el. Marco Balzano interjúsorozatot is készített olyan emberekkel, akik gyermekkorukban Olaszország északi részeire költöztek, s ennek köszönhetően képes érzékletesen bemutatni ezt a társadalmi jelenséget, amelyről kevés szó esik manapság. (Fordította: Grega Lilla és Kádár Ibolya)

„Az '50-es évek Szicíliájában egy kislánknak az elvándorlás jelenti az egyetlen menekülési lehetőséget. Története elgondolkodtat bennünket a múlt és a jelen valóságán, mélységes emberséggel ábrázolva az utoljára érkezők egyikeként életútját.”

Michele Sità, az Olasz Kultúrintézet munkatársa

PORTUGÁLIA

© Jozsef Csizsar

GONÇALO M. TAVARES (1970)

Angolában született. Író és egyetemi tanár, az egyik legismertebb kortárs portugál szerző. Első könyve 2001-ben jelent meg, azóta számos díjjal tüntették ki, valamint *Jeruzsálem* című műve bekerült a 1001 Books to Read Before You Die európai gyűjteményébe is, amely minden idők legfontosabb regényeit sorakoztatja fel. A Nobel-díjas José Saramago így nyilatkozott a szerzőről: „Gonçalo M. Tavaresnek nincs joga ilyen jól írni. Ha harmincöt évvel fiatalabb volnék, úgy érzem, meg tudnám pofozni.”

Felolvas: Zsótér Sándor
június 25. BKV színház, Egri terem

Tanuljunk meg imádkozni a technika korában

A 2007-ben született regény főszereplője Lenz Buchmann, aki nagyszerű orvos, majd ígéretes politikai vezető, de mindeközben groteszk és hátborzongató figura. Az emberi szolidaritás és együttérzés minden formáját el akarja nyomni magában, pályája csúcsán azonban kiderül, hogy agydagana van, és ekkor ő maga kerül kiszolgáltatott helyzetbe. A magát sérthetetlennek hívő Buchmann foglyul ejti a betegség, amelyből csak az emberségességen keresztül vezet kiút. (Fordította: Bense Mónika)

„Az irodalom idei varázslatos éjszakáján a portugál irodalmat az egyik legegyszerűbb kortárs hang képviseli, egy felkavaró és időtlen szövegrészlettel.”

João Miguel Henriques, a Camões Intézet Portugál Nyelvi Központ igazgatója

ROMÁNIA

BOGDAN SUCEAVĂ (1969)

Curtea de Argeșben született. Író, a Kaliforniai Állami Egyetem matematikaprofesszora. Művei közül magyarul a *Félhanggal emelt időből érkezett* című regény jelent meg 2009-ben a Noran Kiadónál, Éltető József fordításában, valamint az *Éjszaka valaki meghalt érted* 2020-ban a Lector Kiadónál.

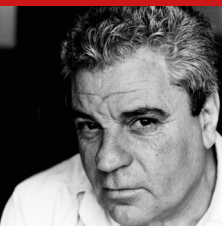
Felolvas: Novák Péter
június 25. Gólem Központ

Éjszaka valaki meghalt érted

Bogdan Suceavă nagy sikerű regénye az 1989. decemberi romániai eseményekről szól. A mesélő egy egyetemi hallgató, aki az állambiztonsági rendőrségnél szolgáló kiskatonaként céltalan történetesként éli meg a forradalmi eseményeket. A regény drámai módon vezeti rá az olvasót a forradalom abszurdítására, az emberek értelmetlen halálára és az illúziók megkopására. Komor képet fest a forradalomról, melyen paradox módon a felszabadulás színei sem olyan élénkek, mint várnánk. Az egyik rendszer korlátainak helyét egy másiknak a reménytelensége veszi át. (Fordította: Vallasek Júlia)

„A Romániában élők sorsát gyökeresen megváltoztató 1989. decemberi eseményeket a magyarok is feszült figyelemmel követték, így a kontextus ismerős számunkra. A regényben kirajzolódó szubjektív megéléshez bárki tud kapcsolódni: az író segít tudatosítani azt, ami végletes helyzetekben bennünk munkálkodik.”

Simona Tănăsescu, a Budapesti Román Kulturális Intézet igazgatója

© Luis Miguel Palomares

JUAN MARSÉ (1933 – 2020)

Regényíró, forgatókönyvíró, újságíró és fordító. A legfontosabb, magyarra fordított művei: *Utolsó délutánok Tere-sával*, *Gyikfarkak*, *Az álmok kalligráfiája*, *Szerelmi dalok a Lolita klubban*. Juan Marsé igazi referencia a kortárs spanyol irodalomban, a polgárháború utáni időszak gyermekeinek valóságos irodalmi emlékezte. Pályafutása során számos díjat elnyert, köztük a Kritikusok Díját (1994), vagy a Nemzeti Narratíva Díjat (2000), és 2008-ban neki ítéltek a spanyol irodalom legfontosabb elismerését, a Cervantes-díjat is.

Felolvas: Mészáros Piroska
június 25. Dover Ház, udvar

Az álmok kalligráfiája

A regény az 1940-es évek Barcelonájába visz minket, Marsé műveinek leggyakoribb helyszínére. A történet meglepő fordulattal indul: Vicky Mir mindenki szeme láttára lefekszik a villamossínekre, ráadásul a nő párja eltűnik. Mi az oka annak, hogy ez a pár sorsfordító döntéseket hozott? Marsé a Paquita asszony bájába járó törzsvendégek és kapcsolati hálójuk segítségével, találkozásai-
kon és félreértéseiken keresztül keresi a választ, melyet csak a regény legvé-
gén tár elénk. (Fordította: Dobos Éva)

„Az álmok kalligráfiája című művet bemutatni olyan, mint Barcelona irodalmi térképét ismertetni. Juan Marsé utánozhatatlan stílusával olyan környezetet terem, amelyben újra átélhetitek a szépirodalom erejét, és felfedezhetitek Spanyolország egyik legfontosabb íróját.”

Javier Valdivielso Odriozola, a Cervantes Intézet igazgatója

DEMIAN LIENHARD (1987)

A svájci Badenben született, klasszikus régészetből doktorált. Szabadfoglalkozású íróként él Zürichben és Berlinben. Számos ösztöndíjban és díjban részesült. Első regényét jelölték az év legjobb német nyelvű bemutatkozásának járó Klaus Michael Kühne-díjra, 2020-ban pedig Svájci Irodalmi Díjat kapott érte.

© Laura J. Gerlach

Felolvas: Mészáros Blanka
június 25. Csányi5

Én vagyok az, akitől óva intett az anyám

A regény én-elbeszélője egy heroinfüggő nő, a történet íve pedig az 1980-as évek diáklázadásaitól a világ legnagyobb nyílt kábítószeres közösségéig, Zürich drogos szcénájáig terjed. Az *Én vagyok az, akitől óva intett az anyám* barátságról, szerelemről, halálról, családról, függőségről szól, és arról, hogy milyen volt felnőni a 80-as évek Svájcában. (Fordította: Adamik Lajos)

„Lienhard első regényének izzó magva a páratlan elbeszélői hang: pimasz és kétségbeesett, rendhagyó és merész. Szárnyalás és mélyrepülés, amely már az első oldalon magával ragadja az olvasót.”

Hambuch Dóra, a Svájci Nagykövetség munkatársa

© Peter Bagányi

PETER BALKO (1988)

A Pozsonyi művészeti egyetemen végzett forgatókönyvíróként és film-dramaturgként, ahol ma már tanárként oktat. Jelenleg televíziós és filmes forgatókönyvíróként dolgozik, valamint a Szlovák Rádió és Televízió (RTVS) munkatársa. Szülővárosában, Losoncon (Lučenec) a „Medzi hmla”, egy összművészeti fesztivál társszervezője. 2015-ben a két legrangosabb szlovák irodalmi díjra is jelölték regényét [Anasoft Litera-díj, Ivan Krasko-díj].

Felolvas: Orosz Ákos

június 25. Dover Ház, pince

Akkor, Lošoncon

Peter Balko első regénye, mellyel íróként debütált. A fantázia és a valóság keveredése jellemzi, történelmi események és családi visszaemlékezések kavarnak benne. Természetesen az írói fantázia átírja ezeket a történeteket, így neki köszönhetően egy új „városi legenda” indult útjának. Az elfeledett-varázslatos „Lošonc” városának állít emléket, mely a szlovák-magyar határon terül el. A település fontos közlekedési gócpont, valamint arisztokrata családok szellemi központja volt a múltban. [Fordította: Mészáros Tünde]

„A múlt olyan vészkijárat, mely gyakran önmagunkhoz vezet. Akkor, Lošoncon, nemzetek és kultúrák találkozási pontján olyan író személyiség született, aki bőkezűen tárja az olvasó elé múltjának történeteit, s lévén szó önéletrajzi ihletésű regényről, benne önmagát.”

Ildikó Siposová, a Szlovák Intézet igazgatója

DRAGO JANČAR (1948)

Regény-, dráma-, forgatókönyv- és esszéíró. Szülővárosában, Mariborban járt jogi főiskolára, majd Ljubljanába költözött. Már a múlt század hetvenes éveiben írt első műveivel a legjelentősebb kortárs szlovén szerzők sorába emelkedett, a későbbiekben pedig regényei a fordításoknak köszönhetően egész Európában és azon kívül is ismertté váltak. Erről tanúskodik nagy számú irodalmi díja Szlovénián belül és a világban. Jančar regényeinek stílusigényessége összefüggésben áll társadalmi elkötelezettségével és műveinek kifejezőerejével.

Felolvas: Szávai Viktória

június 25. Akácok Udvar

Kaján vágyak

Az 1993-ban megjelent regény főszereplője, egy szlovén író New Orleansban kreatív írás tanfolyamra jár, ahol szükség esetén maga is tanít. Az író New Yorkba is ellátogat. Az Újvilág megismerésének folyamata és benne saját helyének keresése egybefonódik a melankóliáról való elmélkedéssel, amit egy 17. századi tanulmány indított el az elbeszélőben. Természetesen szerelmi bonyodalmak is vannak a regényben. A Kaján vágyak a szerző leginkább posztmodernnek nevezhető műve, rengeteg idézettel és metafikciós fordulattal teletűzdelve. [Fordította: Gállos Orsolya]

„Nagy örömömre szolgál, hogy az Irodalom Északáján elsőként mutathatom be Önöknek a szlovén irodalom egyik kiemelkedő alkotójának művét. A New Orleansban és New Yorkban játszódó történet briliánsan fedi fel a társadalmi ellentmondások sorát, melyeket a főszereplő, a szlovén író, Gregor karakterén keresztül élhet át az olvasó. A mély és szórakoztató műben megtapasztalhatjuk és meg is érthetjük mindennapi dolgaink valódi jelentését.”

Jana Strgar meghatalmazott miniszter, Szlovén Köztársaság nagykövetsége

Felolvas: Rába Roland
június 25. Borganika

Isztambuliak

A regényt a sevillei könyvvásáron a hónap könyvének választották. Amerikában 2008-ban *Isztambul* címmel jelent meg, és a világirodalom legjobb 50 fordítása közé sorolták. A mű, amelyben maga Isztambul a narrátor karakter, negyvenegy fejezetben mutatja be a török társadalom keresztmetszetét. A szerző mikrokozmoszt hoz létre a repülőtéri terminálban, ahol 15 ember útjának metszéspontja találkozik, amikor egy terrorista bombariadó következtében leáll a reptér. (Fordította: Sipos Katalin)

„Isztambul, Atatürk repülőtér. Génkutató tudós, németországi vendégmunkás, kurd taxisofoőr, híres szobrász, vidéki véccepucoló, az építész kamara korábbi elnöke, görög származású egyetemi tanár, muszlim identitású fejkendős török nő sorsa fonódik össze egy 4 órás kalandban, amely után egyikük sem lesz többé ugyanaz.”

Abdikoğlu Török Johanna,
a Yunus Emre Intézet kulturális-művészeti koordinátora

Akácós Udvar
(Akácfa u. 61.)

A Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ Erzsébetvárosi szociális intézménye, ahol mindennap a szociális biztonság és gondoskodás megteremtésén dolgoznak. A romantikus hangulatú Akácós Udvar a kerület egyik legrégebben működő Idősek Klubjának ad otthont. Azon túl, hogy helyszínt biztosít a klub és egyéb szociális szolgáltatások számára, az ide betérők számtalan kulturális programon vehetnek részt. Az Akácós Udvarban művészeti klub működik, de volt már családi közösségi tér, tornák, bográcsolás és zenés-táncos fellépések színtere is. Sokszínűségének köszönhetően az Udvar a Humán Szolgáltató Központ egyik kiemelt kulturális intézménye.

Felolvasások 19:00 és 23:00 óra között félóránként:
június 23. BELGIUM (Flandria) – Dékány Barnabás
június 24. NÉMETORSZÁG – Nádasi Iván és Tamási Zoltán
június 25. SZLOVÉNIA – Szávai Viktória

Esőhelyszín: a klubhelyiség

A zárt térben kijelölt esőhelyszínen a felolvasások csak védettségi igazolvány felmutatásával és maszkban látogathatók!

BKV székház, Egri terem

(Akácfa u. 15.)

A BKV Zrt. Akácfa utcai székházát még a jogelőd közlekedési társaság, a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság építtette Wälder Gyula műegyetemi tanár tervei alapján. Az Est című lap 1926. április 8-ai számában Budapest legpompásabb házaként említi. Az épület Akácfa utcai oldalának falfelületét rozetta díszek, stukkók, kővázák dekorálják, a főbejárat fölött a főváros címere kapott helyett egy-egy szárnyas kerékkel közrefogva. A BKV székházában található Budapest egyik utolsó „folytón mozgó” liftje, azaz páternosztere.

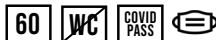
Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. ÉSZTORSZÁG – Gombó Viola Lotti

június 24. LENGYELORSZÁG – Bán Bálint

június 25. PORTUGÁLIA – Zsótér Sándor

4. emelet, a lift nem használható

Borganika

(Klauzál tér 11. – Klauzál téri Vásárcsarnok, 1. emelet)

A Borganika Budapest egyik népszerű közösségi főzőtere, ahol egymást érik a változatos programok. Ez a helyszín nem csak a főzésről szól: megálmodói olyan helyet hívtak életre, amely teret ad a nagy találkozásoknak és a különleges élményeknek. Működését a fenntarthatóság jegyében alakították ki, az alapanyagokat hazai őstermelőktől szerzik be, így biztosítják, hogy mindig a legfrissebb és legízletesebb alapanyagokkal dolgozhassanak. A Borganika bármilyen gasztronómiával kapcsolatos esemény befogadására alkalmas. A Borganika a járvány időszaka alatt sem tétlenkedett: teljes kapacitásával önkéntes munkát végzett az egészségügyi dolgozók egészséges étellel való ellátását célul tűző Etesd a Dokit projekt eredményes megvalósításában.

Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. AUSZTRIA – Schruff Milán

június 24. NAGY-BRITANNIA – Kiss Eszter

június 25. TÖRÖKORSZÁG – Rába Roland

Csányi5 (Csányi u. 5.)

A Csányi utca 5. egy körfolyosós ház, melynek udvarát üvegtetővel fedték le. Az udvarból így átrium lett, rendezvénytér. Amíg az emeleten korhűen berendezett lakásokba, szobákba, műhelybe lépve, az Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tár megtekintésével a zsidó múlttal ismerkedhetünk meg, addig az átriumban a ma élő és virágzó budapesti zsidó kultúrába csöppenhetünk. Képzőművészet, zene, irodalom, gasztronómia költözik az egykori udvarra. Délelőttönként pedig diákokat várunk, akik a történeti tár megtekintése után rendhagyó történelemórákon, sétákon vehetnek részt.

Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. HOLLANDIA – Nagy Dániel Viktor

június 24. JAPÁN – Bánki Gergely

június 25. SVÁJC – Mészáros Blanka

Dover Ház, pince (Király u. 9.)

Pest egyetlen megmaradt copf stílusú háza, az 1810-ben palotának épült, majd később bérházzá átalakított Jakabffy-ház különleges színtartója volt Erzsébetváros életének. Az itt működő népszerű sörözőről városszerte Három Rózsa-házként is emlegették. A söröző helyén 1909-ben nyílt meg a kétes hírű Fekete Macska mulató, melynek színpada mögött 9 évig titkos bordélyház üzemelt. Az épület jelenleg a Dover nyelviskola székhelye, a 2000-es évek elején gyönyörűen felújították. A pincehelyiség a tulajdonosok és baráti körük alkalmi eseményeinek megtartására szolgál.

Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. FINNORSZÁG – Ullmann Mónika

június 24. IZRAEL – Káldi Artúr

június 25. SZLOVÁKIA – Orosz Ákos

Dover Ház, udvar

(Király u. 9.)

Pest egyetlen megmaradt copf stílusú háza, az 1810-ben palotának épült, majd később bérházzá átalakított Jakabffy-ház különleges színfoltja volt Erzsébetváros életének. Az itt működő népszerű sörözőről városszerte Három Rózsá-házként is emlegették. A söröző helyén 1909-ben nyílt meg a kétes hírű Fekete Macska mulató, melynek színpada mögött 9 évig titkos bordélyház üzemelt. Az épület jelenleg a Dover nyelviskola székhelye, a 2000-es évek elején gyönyörűen felújították.

Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. BULGÁRIA – Péter Kata

június 24. LITVÁNIA – Sipos Vera

június 25. SPANYOLORSZÁG – Mészáros Piroska

Esőhelyszín: kapualj

Gólem Központ

Gólem Színház és Zsidó Előadóművészeti Központ

(Csányi u. 3.)

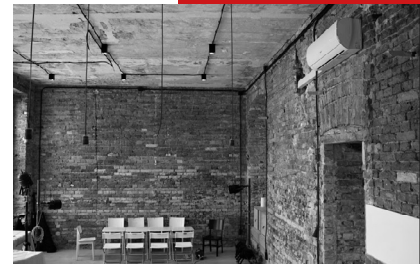
Több mint egy évtizede, hogy a Gólem Színház, Magyarország egyetlen zsidó színháza megalakult. Rengeteg munka, több mint 100,000 néző után újabb állomásához érkezett a színház. Az Európában egyedülálló, független Zsidó Előadóművészeti Központ úgy kelt lassan életre, akár a Gólem. A 7. kerületben 2021 őszén megnyíló Központ nem csak a Gólem Színház előadásainak ad majd otthont, hanem tánc, cirkusz, jazz és más zenei produkcióknak is teret kínál, a kerületi művésztől kezdve egészen a nemzetközi sztárokig.

Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. CSEHORSZÁG – Molnár Piroska

június 24. NORVÉGIA – Kerekes Márton és Ficsor Milán

június 25. ROMÁNIA – Novák Péter

Janikovszky Éva park

(Klauzál tér 3., bejárat a Dob u. 35. mellett)

Erzsébetváros Önkormányzata 2019-ben nyitotta meg a Kazinczy utca – Dob utca – Nagy Diófa utca – Wesselényi utca határolta tömb közepén lévő kilenc háznyi foghíjtelken a Belvárosi Pihenőpark néven is ismert Janikovszky Éva parkot. A belvárosi árnyas zöld szigetet a lakók nyugalma érdekében este 9-kor zárják, de az ennél későbbi időpontra eső felolvasások látogatói most kivételesen megtapaszthatják a park éjszakai hangulatát is. A terület szélén álló ház falát a népszerű író műveitől elválaszthatatlan illusztrátor, Réber László rajza díszíti. A hangulatos parkban sakkasztal és wifis-napelemes-töltős okospad is szolgálja az itt megpihenők szórakozását.

Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. BELGIUM (Vallónia – Brüsszel) – Grisnik Petra és Göttinger Pál

Esőhelyszín: Massolit Books & Café (Nagy Diófa u. 30.)

A zárt térben kijelölt esőhelyszínen a felolvasások csak védettségi igazolvány felmutatásával és maszkban látogathatók!

Milestone Intézet

(Wesselényi u. 17.)

Erzsébetváros egyik legszebb, reprezentatív épülete 1905-ben épült a Székesfővárosi Cipész Ipartestület számára Kopeczek György tervei alapján. A szecessziós stílusjegyeket is mutató eklektikus székház dísztermének és lépcsőházának ablakait Róth Miksa, a magyar iparművészet nemzetközileg elismert alkotója tervezte. Az épület 2021. áprilisa óta a Milestone Intézet központjaként az intézmény innovatív, középkiskolás diákok tehetséggondozására fókuszáló oktatási programjának ad helyet, és fizikai teret nyújt az intézet tudáskikötő-koncepciója megvalósításának. A Milestone tudáskikötője egy olyan hely kíván lenni, amely egyesíti a tudományos innovációt, a szakpolitikai kutatásokat, a társadalmi kezdeményezéseket, a művészeti projekteket és az innovatív vállalkozások központját a jövőbeli elit képzésével.

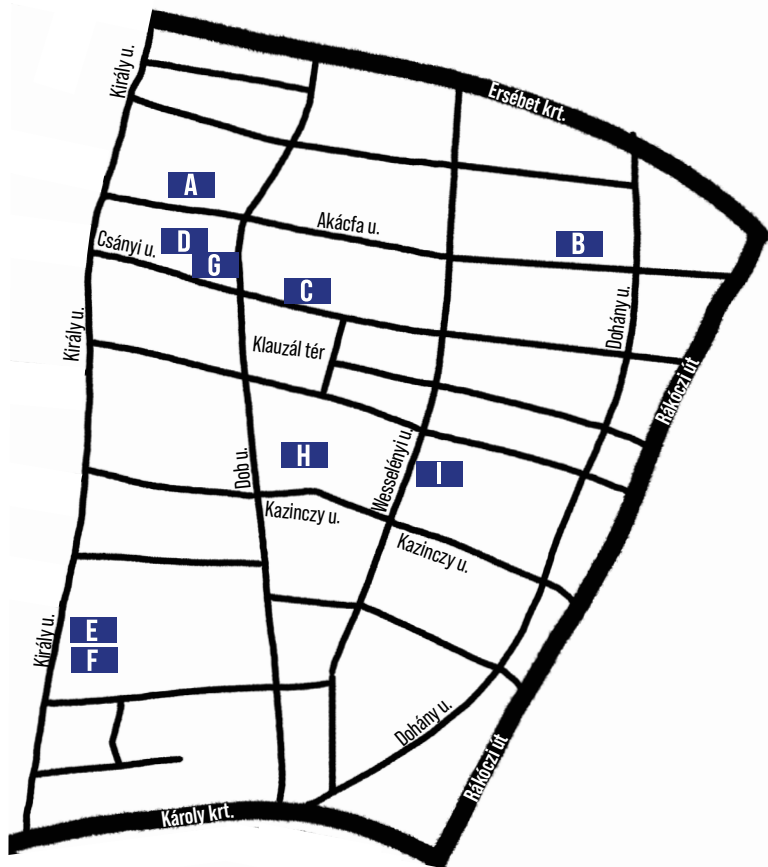
Felolvasások 19:00 és 23:00 között félóránként:

június 23. FRANCIAORSZÁG – Pataki Ferenc

június 24. MAGYARORSZÁG – Katona László

június 25. OLASZORSZÁG – Hegedűs D. Géza

A	Akácós Udvar Akácfa u. 61. esőhelyszín: klubhelyiség
B	BKV székház, Egri terem Akácfa u. 15. (4. em., lift nem használható)
C	Borganika Klauzál tér 11., Klauzál téri csarnok 1. emelet
D	Csányi5 Csányi u. 5.
E	Dover Ház, pince Király u. 9.
F	Dover Ház, udvar Király u. 9. esőhelyszín: kapualj
G	Gólem Központ Csányi u. 3.
H	Janikovszky Éva park bejárat a Dob u. 35. mellett esőhelyszín: Massolit Books & Café (Nagy Diófa u. 30.)
I	Milestone Intézet Wesselényi u. 17.

ORLAI PRODUKCIÓ

Dékány Barnabás

Gombó Viola Lotti

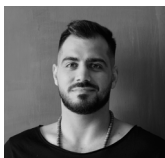
Göttinger Pál

Grischnik Petra

Molnár Piroska

Nagy Dániel Viktor

Pataki Ferenc

Péter Kata

Schruff Milán

Ullmann Mónika

GÓLEM SZÍNHÁZ

Bán Bálint

Bánki Gergely

Ficsor Milán

Katona László

Káldi Artúr

Kerekes Márton

Kiss Eszter

Nádasi Iván László

Sipos Vera

Tamási Zoltán

EGYÉJSZAKÁS KALAND

Hegedűs D. Géza

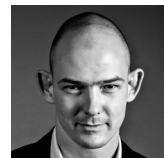
Mészáros Blanka

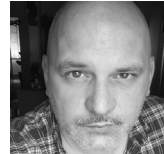
Mészáros Piroska

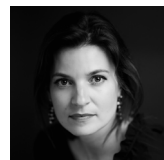
Novák Péter

Orosz Ákos

Rába Roland

Szávai Viktória

Zsótér Sándor

CSAPATUNK:

Projektvezető: Adéla Gálová

Szövegkurátor: Nagy Gabriella

Dramaturg:

Zöldi Gergely, Németh Virág, Adorján Beáta, Mispál Attila

Rendező: Zöldi Gergely, Borgula András, Orosz Ákos

Gólem Színház munkatársak:

Marcsa Barbara, Nádasi László Iván, Nádori Lili, Paskuj Panka

Orlai Produkciós Iroda munkatársak:

Orlai Tibor, Kovács Henrietta, Mester Éva, Szabados Tünde

Színészportrék:

Fekete Fanni, Hajmási Péter, Juhász Éva, Kleb Attila,

Stekovics Gáspár Steko, Takács Attila, Toroczky Csaba.

Social media: Babús Julianna

Grafika: Ivana Kočíková, Radka Zahradníková

Web: Orbók Áron

Videó: Adéla Gálová, Wizner Balázs, Kiss Aurél

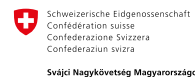
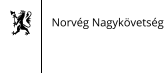
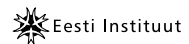
Helyszíne: Budai Ákos, Esterházy Marcell

Sajtókapcsolat: Babús Julianna (babusova@czech.cz)

Projektkoordinátor: Gál Róbert, Segesdi Móni

RÉSZTVEVŐ KULTURÁLIS INTÉZETEK ÉS NAGYKÖVETSÉGEK

PROJEKTVEZETŐ:

TOVÁBBI PARTNEREINK:

TÁMOGATÓK:

ERZSÉBETVÁROS ÖNKORMÁNYZATA

BUDAPEST BRAND

**BUDAPEST
BRAND**

www.irodalomejszakaja.hu
irodalomejszakaja@gmail.com
[f /Irodalom Éjszakája](https://www.facebook.com/IrodalomEjszakaja)
[@ irodalomejszakaja](https://www.instagram.com/irodalomejszakaja)
[#IrodalomEjszakaja2021 #IE2021](https://www.instagram.com/irodalomejszakaja)

A műsorváltozás jogát fenntartjuk.

A programfüzet szerkesztése június 13-án lezárult. Az esetleges változások miatt kérjük, kísérje figyelemmel az Irodalom Éjszakája honlapját, Facebook- vagy Instagram-oldalát!

rodalomÉjszakája

**2021.
június
23-25.**

BUDAPEST